

LIMBURG OPEN Blinde schaker Jan Boer grote attractie tijdens toernooien: 'Tijdens de partij sla ik alles in mijn hoofd op'

Hond en **ZAKSCHAAKBORDJE** als overlevingspakket

Houten stukken met een spijkertje, een klok zonder glas en een hond als kompas: meer heeft Jan Boer (39) niet nodig om gelukkig te zijn. De blinde schaker uit Drenthe was tijdens de pinksterdagen de wonderlijkste deelnemer van het goed bezette Limburg Open in Maastricht.

door **Roel Wiche**

Vrouwen, vooral het type Opzij-feministe, klagen graag dat mannen slechts één ding tegelijk kunnen doen. Maar als je blind bent zul je daar niet snel van beschuldigd worden, bewijst Jan Boer direct al tijdens de eerste ronde van het Limburg Open in sporthal Geusselt. Om zijn geliefde Taimanov-variant van het Siciliaans - voor de schaakbarbaren: Dc7 op de vijfde zet - zo goed mogelijk uit te voeren, moet de viervoudig blindenkampioen van Nederland een heel ritueel aan handelingen uitvoeren. Op een speciaal zakschaakbordje dat naast het wedstrijdboard staat, tast hij met zijn rechterhand de stukken af. In de zwarte stukken is een spijkertje geslagen, in de witte niet. Met zijn linkerhand zoekt hij tegelijkertijd het juiste veld. De zwarte velden op het bordje zijn hoger dan de witte. Zijn rechtervoet staat intussen op de riem die voorkomt dat Enjoy, zijn blindengeleidehond en trouwste vriend, zal weglopen. En als er geen rookverbod in de hal was zou hij met zijn linkervoet ook nog een van zijn favoriete Havana's in brand kunnen steken. *Chess is cool* staat er op het T-shirt van Jan Boer, alsof hij van de daken wil schreeuwen wat zijn grootste passie is. Toen hij achttien was en de wereld aan zijn voeten leek te liggen, viel genadeloos de nacht binnen. Zijn gezichtsvermogen ging zo hard achteruit dat hij nog slechts licht en donker kon onderscheiden. Hij wist dat het ging gebeuren. „Het is een erfelijke afwijking. Bij één op de zoveel honderd-duizend kan het mis gaan. Die ene was ik. Toen ik kind was, kon ik

Seerimpresie van het Limburg Open voor schakers in Maastricht, met linksboven (in wit shirt) de blinde Jan Boer. Links onder zijn trouwe volger, blindengeleidehond Enjoy.

nog genoeg zien om boompje te klauteren of te voetballen. Maar daarna werd het snel slechter." Enjoy werd zijn kompas en schaken zijn houvast. Met zijn woon-

plaats Bovensmilde als uitvalsbasis reist hij toernooi na toernooi af, steevast met het vaste overlevingspakket van een blinde schaker in zijn rugzak. Behalve het miniatuurbord is dat ook een fascinerende schaakklok van Zwitsers allure. Omdat de klok geen glas heeft, kan Boer de wijzers aanraken. Met de hand zoekt hij vervolgens het dichtstbijzijnde uur. Minuscule ijzere knopjes geven aan welk dat is. Kolenschoppen zijn dus niet aanbevolen. Boer: „Je mag je vinger slechts evenwijdig op de wijzer leggen. Doe je dat niet, dan is er een risico dat de wijzer verschuift. En dat kan natuurlijk niet bij een schaakpartij.” Ook intrigerend: de *vlag*, die bepaalt of een speler wel of niet de partij op tijd heeft beëindigd, bestaat uit twee vleugeltjes. „Een normale vlag hoor je nauwelijks vallen. Deze wel.” De Drent, die twintig uur per week bij een verzekeraar werkt, weet dat hij zelden anoniem achter het bord

Seerimpresie van het Limburg Open voor schakers in Maastricht, met linksboven (in wit shirt) de blinde Jan Boer. Links onder zijn trouwe volger, blindengeleidehond Enjoy.

zitten. Ook al speelt hij slechts in de bescheiden C-groep, zoals in Maastricht. Met Enjoy pontificaal snurkend in het gangpad en de vingervlugge manoeuvres op het zakschaakbordje is hij onmiddellijk de attractie van de zaal. Boer is dan ook vrijwel altijd de enige - de Nederlandse bond van visueel gehandicapten telt slechts zestig leden - blinde schaker in de verre omgeving. Dat vereist in ieder geval een bescheiden vorm van inlevingsvermogen bij de tegenstander. Volgens de etiquette, en ook volgens de reglementen, moet die er mede voor zorgen dat de partij zo soepel mogelijk verspeeld wordt. Zo moet hij alle zetten zo duidelijk mogelijk opnoemen, zodat de blinde precies weet welke zet hij op zijn eigen bordje moet uitvoeren. Boer: „Normaal wordt een zet aangeduid met de gangbare notatie. Tai is toren naar ai bijvoorbeeld. Of naar b2, of c4. Maar als je dat niet goed uitspreekt, kan het tot grote verwarring zorgen die een partij kan be-

slissen. Daarom moet de tegenstander niet al maar Anna 1 zeggen. De b is Bella, de c is Caesar, enzovoort. Niet iedereen heeft daar behoefte aan. Je tegenstander mag een begeleidder aan het bord vragen die voor hem de zetten opnoemt. Maar in de praktijk zie je dat slechts zelden.” Een fotografisch geheugen heeft zijn handicap hem in ieder geval geschonken. Na elke partij speelt Boer, die uiteindelijk met vier punten uit zeven partijen in de middenmoot eindigt, moeiteloos in mitrailleurtempo de complete zettenreeks na. Of zijn tegenstander nu is blijven zitten of niet. Het is letterlijk blindschaken. „Tijdens de partij sla ik alles in mijn hoofd op. De kunst is dan om het overzicht te bewaren. Een echte blindschaker gaat zitten en vertrouwt volledig op zijn brein.” Dat doet Jan Boer ook. Bijna, tenminste. Met een knipoog: „Ik heb altijd mijn zakschaakbordje nog.”

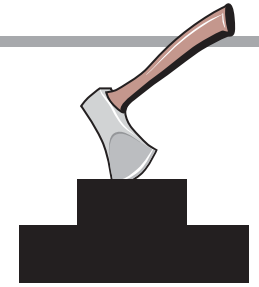

Seerimpresie van het Limburg Open voor schakers in Maastricht, met linksboven (in wit shirt) de blinde Jan Boer. Links onder zijn trouwe volger, blindengeleidehond Enjoy.

Eindzege voor Gharadian, Limburgse titel voor Driessens

door **onze verslaggever**

SCHAKEN - De Franse grootmeester Tigran Gharadian heeft de vierde editie van het Limburg Open gewonnen. Hij scoorde afgelopen week-einde in sporthal Geusselt in Maastricht zes punten uit zeven partijen en bleef de grote favoriet uit de Oekraïne, Evgeny Miroshnichenko, nipt voor. Achter dit tweetal eindigden de Oekraïense grootmeester Sergey Fedorchuk, de Nederlandse grootmeester Friso Nijboer en de verrassende jeugdspeler Benjamin Bok, een Fide-meester, met 5,5 punten. Patrick Driessens greep evenals vorig jaar de Limburgse titel, als hoogst geëindigde speler in het toernooi van een Limburgse club. Driessens, die voor Voerendaal speelt, haalde 4,5 punten. Hij troefde zijn clubgenoot Christian Braun af. Als derde eindigde Roel Hamblok (DJC). De beste Limburgse schaker qua ratingpunten, Martijn Dambacher van schaakclub Blerick, kon zijn favorietenrol niet waarmaken en strandde slechts op de vierde plaats. De 15-jarige Diana Daelemans, eveneens spelend voor Voerendaal, greep de Limburgse titel bij de vrouwen. Zij staat al jaren bekend als een van de grootste Limburgse talenten. In de seniorenklasse was de titel voor Jacob Perrenet uit Maastricht, spelend voor MSV-VSM.

Het schavot

door **Patrick Delait**

José

Inter-coach José Mourinho vierde de zege van de Champions League zaterdagavond met een jongetje op zijn schouders. 'José Jr' stond er op het shirt van het knaapje, dat zijn zoon bleek te zijn. Op het eerste gezicht was het een vertederend beeld. Met José junior in zijn nek leek de arrogante, met zichzelf dwepende José senior plots een stuk menselijker. Ik zag een zorgzame vader die zijn zoon in Santiago Bernabeu in Madrid deelgenoot wilde maken van een historische moment. Hoe langer ik er echter over nadacht, hoe wantrouwer ik werd. Keken we echt naar oprecht vadergeluk of werden we getraakteerd op een zoveelste scène uit de grote José Mourinho onemanshow? Mijn twijfels werden versterkt door de naam van het kind. José junior kan er niks aan doen, maar dat hij is vernoemd naar zijn vader past volledig bij het beeld dat José senior van zichzelf heeft gecreëerd. José Mourinho vindt zichzelf zo goed dat hij alvast een tweede José Mourinho op de wereld heeft gezet. Met de replica van zichzelf in zijn nek zette hij in Madrid - bedoeld of niet - zijn onsterfelijkheid nog eens extra in de verf. De voorstanders van Mourinho vinden de Portugees een geniale trainer. Zonder zelf ooit op topniveau te hebben gespeeld, was hij bijzonder succesvol met Porto, Chelsea en Inter. Ik vind Mourinho vooral een steengoede acteur. Zijn veelvuldige botsingen met collega-trainers, zijn provocerende gedrag aan de zijlijn, de manier waarop hij spelers die elders zijn afgeschreven tot op het bot kan motiveren, zijn gepoliteerde nonchalance die hem een ongenaakbare uitstraling geeft, ja, zelfs de act met zijn zoonje in Santiago Bernabeu: het past allemaal in het script dat van hem de grootste voetbaltrainer aller tijden moet maken. Beter dan wie ook snapt Mourinho dat topvoetbal entertainment is. In

een meeslepende film spelen slechte en goede karakters. Bij Mourinho zijn goed en slecht verenigd in een en dezelfde acteur. Het maakt hem tot de meest intrigerende trainer ter wereld. Ik sluit niet uit dat Louis van Gaal, met Bayern München zaterdag in het verliezende kamp, een betere coach is dan de Portugees. Helaas is Louis een veel minder begaafde acteur. Spelers én fans van Bayern moeten zondag plaatsvervangende schaamte hebben gevoeld toen Louis de microfoon greep tijdens de seizoenshuldiging op het stadhuis van München. 'Ik dacht dat ik wanochterend dood was, maar jullie bleken de gladiolen', maakte de dichter des vaderlands een platte zinspeling op zijn in Duitsland inmiddels fameuze 'Der Tod oder die Gladiolen'. Louis en acteren: het is geen gelukkige combinatie, weten ze ook in Amsterdam, Barcelona en Alkmaar. Mourinho beheerst dat onderdeel van het vak veel beter, al maakte hij zaterdagavond een kapitale blunder door niet met de spelers terug naar Milaan te reizen. Met zenden waren de tifosi naar het eigen Giuseppe Meazza Stadion gekomen om hun teruggekeerde helden in het holst van de nacht te bejubelen. Alleen van José Mourinho, de regisseur die Inter dit jaar de Italiaanse landstitel, de beker en de Champions League schonk, was geen spoor te bekennen. 'The Special One' was samen met voorzitter Massimo Moratti in de Spaanse hoofdstad achtergebleven om er te onderhandelen over een overgang naar Real Madrid. Mourinho liet er de feestelijke Inter-fans ijkoud voor in de steek. Sentiment is niet besteed aan de coach die dolgraag een levende legende wil worden. Ik hoop voor José junior dat hij later anders in het leven staat. Eén Mourinho die zichzelf het middelpunt van de wereld vindt, is meer dan genoeg.

Meer columns op www.limburger.nl
Reageren? p.delait@mgl.nl

Limburg Open in de lift: zeven grootmeesters

door **onze verslaggever**

SCHAKEN - Het Limburg Open in Maastricht lijkt zijn plek op de Nederlandse schaakkalender definitief te hebben veroverd. Tijdens de pinksterdagen werd pas de vierde editie van het toernooi gespeeld, maar toch was het deelnemersveld met driehonderd schakers indrukwekkend. Liefst zeven grootmeesters wist de organisatie te strikken, onder wie Evgenij Miroshnichenko, met een torenhoge rating van bijna 2700 behorend tot de topvijftig van de wereld. De toppers kwamen vooral af op het relatief hoge prijzengeld in Maastricht, dat in totaal tienduizend euro bedroeg. Zo was voor de winnaar van de hoogste categorie, de A-groep, een bedrag van 2250 euro besteed. In veel Oostbloklanden nog steeds goed voor zo'n drie maandsalarissen. „Zeven grootmeesters, dat geeft toch een extra dimensie aan zo'n toernooi”, vindt Hans Ouwersloot, voorzitter van de or-

ganisatie. „Een aantal grootmeesters benaderen we zelf. Veel goede schakers uit het Oostblok spelen bij clubs in Duitsland en Frankrijk. Voor hun is dit een kans om een weekend te schaken voor een goede prijzopot. Al zit daar natuurlijk wel een risico aan. Eén slechte partij en je kan met lege handen staan.” Het Limburg Open is nu al, na het wereldbepaalde Corus en het Open NK, het derde toernooi in Nederland. De organisatie blijft ambitieus. Ouwersloot: „In Limburg zijn ook toernooien die bewust geen hoog prijzengeld uitkeren om zo broodschakers te vermijden. Maar wij willen graag groeien met ons toernooi.”

Opperste concentratie bij deze deelnemer aan het Limburg Open.

Inter-coach José Mourinho.

foto AP